

Ouderpartnerschap en de leesopvoeding thuis

De Statie, Sas van Gent

Basisschool De Statie is centraal gelegen in Sas van Gent. Het gebouw is onderdeel van multifunctioneel centrum De Statie (met een bibliotheek en voorzieningen voor kinderopvang, sport, maatschappelijk werk, GGD, cultuur en gemeentelijke diensten) en voldoet aan de modernste eisen. Het gebouw bestaat uit twee verdiepingen. Op de begane grond zijn de lokalen voor de peuter- en kleutergroepen, groep 3 en een speelzaal. De overige groepen bevinden zich op de eerste verdieping.

De leerlingenpopulatie vormt een afspiegeling van de bevolking van Sas van Gent. Zesenvertig procent van de jeugd in het dorp heeft geen Nederlandse achtergrond. De instroom van kinderen met een vluchtelingenachtergrond bedraagt ongeveer vijftien procent. Het leerlingengewicht is elf. De landelijke trend dat beide ouders geheel of gedeeltelijk aan het arbeidsproces deelnemen, is ook hier merkbaar. Het aantal kinderen dat de tussenschoolse opvang bezoekt bedraagt ongeveer vijftig procent. Samen met de stichting Kinderopvang Zeeuws-Vlaanderen zetten we dit jaar in op de totstandkoming van een Integraal Kind Centrum (IKC).

Ouders bepalen in hoge mate of kinderen goede en enthousiaste lezers worden. Gebleken is dat als ouders betrokken zijn bij het (voor)lezen thuis, dit een positief effect heeft op kinderen, op zowel hun welbevinden als hun leesresultaten. Dit in tegenstelling tot het 'meehelpen' met activiteiten op school/in de kinderopvanginstelling, waarvan geen effect uitgaat op de leerprestaties. Kenmerken van een goede leesopvoeding zijn: thuis zelf lezen, voorlezen, praten over boeken, boeken cadeau geven en naar de bibliotheek of boekhandel gaan (Stichting Lezen, 2014).

Samen met basisschool De Statie en Actief Ouderschap heeft de Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen gewerkt aan ouderpartnerschap in relatie tot leesbevordering, met als doel een actieve leesopvoeding thuis te realiseren. De monitor de Bibliotheek *op school* liet zien dat er nog veel verbeterd kon worden aan de leesopvoeding thuis.

Tijdens het kennismakingsgesprek met directie, bibliotheek en de organisatie Actief Ouderschap werd de stand van zaken rond ouderpartnerschap, kansen en aandachtspunten besproken. Hierop volgde een inspiratiebijeenkomst voor het voltallige team van de school en kinderopvang, de bibliotheek en de jeugdverpleegkundige van Centrum voor Jeugd en Gezin. Tijdens deze bijeenkomst werden de relevante cijfers uit de monitor gepresenteerd. Daarnaast werd de visie op ouderpartnerschap en lezen verkend. Ook werd in kaart gebracht wat al goed ging en wat ieders ambities waren.

De volgende stap in het traject werd gezamenlijk doorgenomen. Deze vervolgstap bestond uit een gespreksavond met ouders, team van school en kinderopvang en bibliotheek gericht op ieders wensen en verwachtingen met een speciale focus op lezen en de leesopvoeding thuis. Deze zogenoemde 'wensen-en-verwachtingen-avond' moest nauwgezet voorbereid worden.

Voor de betrokkenen uit de bibliotheek en de school was het heel erg belangrijk dat leesbevordering en taalontwikkeling duidelijk aan de orde zouden komen in de gesprekken met ouders. De ouders werden uitgenodigd via de nieuwsbrief van de school, een filmpje dat door de leerlingen zelf was gemaakt en, zeker zo belangrijk, een persoonlijke uitnodiging van de leerkracht.

De 'wensen-en-verwachtingen-avond': oktober 2017

Doel van de 'wensen-en-verwachtingen-avond' was om ouders te betrekken bij de leesopvoeding en erop uit te komen om dit samen te doen. Centraal stond de vraag "hoe gaan we de leesopvoeding van onze kinderen vormgeven?" Na een korte introductie over lezen, de rol van ouders, de school en de bibliotheek werd in kleine, gemengde groepen verder gesproken over: waar zijn ouders tevreden over, welke verwachtingen hebben ouders, welke tips kunnen zij ons geven etc. Van alle vragen, opmerkingen, wensen, tips en verwachtingen werd een verslag gemaakt dat aan alle ouders werd gestuurd.

Reacties van de ouders op deze avond:

- De ouders vonden de wensen-en-verwachtingen-avond eigenlijk te kort, ze hadden graag alle vormen van partnerschap besproken.
- De aanwezigheid van de bibliotheek in de school wordt als heel positief ervaren. Ouders voelen zich betrokken. Men vindt het fijn dat de kinderen naar de bibliotheek gaan, dat iedereen er zomaar binnen kan lopen. Het is goed dat de school elke ochtend gebruik kan maken van de bibliotheek.
- Er is behoefte aan meer ondersteuning bij het lezen en kiezen van boeken.
- Lezen en voorlezen op school, kinderdagverblijf, BSO en thuis is erg belangrijk.

Reacties van de leerkrachten op de avond:

- De leerkrachten vonden de avond erg leerzaam.
- De leerkrachten ontdekten dat je vanuit je eigen perspectief soms de verkeerde conclusies trekt. Het gesprek met ouders zorgt ervoor dat je ook hun standpunt leert kennen.

Na de wensen-en-verwachtingen-avond werd een ouderpartnerschapsteam gevormd. Dit team bestaat uit ouders, leerkrachten, pedagogisch medewerkers, de directeur van de school en de leesconsulent. In het partnerschapsteam werden alle punten die genoemd waren tijdens de 'wensen-en-verwachtingen-avond' besproken. Daarna werd bepaald welke punten opgepakt konden worden, deze werden in kleine werkgroepjes uitgewerkt. Belangrijk punt is, dat bij alle stappen een terugkoppeling naar de ouders plaatsvindt. Op die manier blijven ouders betrokken en zien zij dat er iets wordt gedaan met hun inbreng.

Aanpak

- 1 Startbijeenkomst met directie school en bibliotheek over de aanpak 'Ouderschap in relatie tot leesbevordering en leesopvoeding thuis'.
- 2 Inspiratiebijeenkomst teamleden.
- 3 Organisatie en uitvoering 'wensen-en-verwachtingen-avond'. Na de algemene introductie, gesprekken over de vormen van partnerschap in vier of vijf gespreksteams, waarbij bij voor elk partnerschap specifieke vragen rond (voor)lezen thuis zijn opgenomen.
 - a. Informeel en formeel partnerschap. Bijvoorbeeld: *Hoe makkelijk loopt u de bibliotheek binnen? Vindt u het goed dat uw kind een boek vrij kan lezen?*

- b. Maatschappelijk partnerschap, samen in de wijk of buurt. Bijvoorbeeld: *Zou uw kind het fijn vinden om voorgelezen te worden in de bibliotheek? Heeft uw kind meegedaan aan vakantielezen? Kan de bibliotheek nog meer van betekenis zijn?*
- c. Pedagogisch partnerschap, samen werken aan opvoeden. Bijvoorbeeld: *Welk boek vindt u heel leuk om voor te lezen? Waar leest uw kind en wanneer? Praat u wel eens over boeken? Geeft u wel eens boeken cadeau?*
- d. Didactisch partnerschap, samen werken aan leren. Bijvoorbeeld: *Wat heeft u nodig om het (voor)lezen thuis op te pakken?*

Organisatie, uitvoering en de terugkoppeling aan ouders en team zijn vastgelegd in een draaiboek. Ouders kunnen zich op deze avond eventueel al opgeven voor het partnerschapsteam.

- 4 Samenstellen partnerschapsteam.
- 5 Eerste overleg partnerschapsteam, hierin wordt de input vanuit de wensen-en-verwachtingen-avond besproken/bekeken/geprioriteerd en in overleg wordt gekozen voor een aantal thema's, die onder de partners van het ouderpartnerschapsteam worden verdeeld: zij focussen zich de komende tijd op hun thema.
- 6 Tweede overleg partnerschapsteam. De deelnemers geven een toelichting op hun thema en presenteren een idee om voor dit thema iets concreets op te pakken.
- 7 De overige input wordt bewaard om in de loop van de jaren te gebruiken.
- 8 Communicatie: ouders worden op de hoogte gehouden van de keuzes en activiteiten via nieuwsbrieven en dergelijke, om niet de verwachting te wekken dat alle dingen die op de wensen-en-verwachtingen-avond gezegd zijn meteen geregeld worden.

Wat is ervoor nodig om dit te doen op een andere bibliotheek of school?

Om dit traject op een andere school uit te zetten is voldoende draagvlak binnen de bibliotheek, het team van de school en een daadkrachtige directeur noodzakelijk. De directeur van de school krijgt in het traject een duidelijke rol, hij draagt het traject samen met de bibliotheek. Daarnaast is het doodzakelijk dat het volledige team enthousiast is, de werkwijze onderschrijft en uitdraagt. Tijdens de wensen-en-verwachtingen avond zijn minimaal vier gespreksleiders nodig, bij voorkeur gespreksleiders vanuit de bibliotheek. Op die manier wordt gegarandeerd dat 'de leesopvoeding thuis' onderwerp van gesprek blijft.

Ook kan ervoor gekozen worden om het project samen met de organisaties Actief Ouderschap (David Kranenburg) uit te voeren. Hier zijn dan extra kosten aan verbonden.

Tijdsinvestering:

Vorbereiding en inlezen: 4 uur.

Vorbereidend gesprek met directeur, leescoördinatoren: 2 uur

Vorbereiden teambijeenkomst: 2 uur

Teambijeenkomst: 2 uur

Nabespreking: 1 uur

Vorbereiden wensen-en-verwachtingen-avond: 2 uur

Uitvoering wensen-en-verwachtingen-avond: 3 uur

Inzet gespreksleiders wensen-en-verwachtingen-avond: 4 x 2 uur

Verslaglegging en communicatie: 2 uur

Eerste bijeenkomst partnerschapsteams: 2 uur (Hierna werkt het partnerschapsteam de gekozen speerpunten uit door kleine werkgroepen te vormen.)

2 x per jaar gezamenlijke bijeenkomst waarbij de bibliotheek de voorzittersrol op zich neemt.

Meer informatie: Jessica Willemkens, Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen

J.Willemkens@bibliotheekzeeuwsvlaanderen.nl